

Mgr. Yvona Vrchlabská, Ph.D., Mgr. Jana JADRNÁ,
Mgr. Hana Jarošová

K jazykové vybavenosti vojenských profesionálů aneb francouzština boduje!

On the Language Skills of Military Professionals or French Scores!

INFORMACE

Vojenské rozhledy, 2015, roč. 24 (56), č. 1, s. 202–207, ISSN 1210-3292 (tištěná verze), ISSN 2336-2995 (on-line).

Abstrakt:

Existuje mnoho důvodů, proč se v dnešní době začít učit francouzský jazyk. Se zapojením našich profesionálů do misí v Mali je od roku 2014 řešen rovněž požadavek na jejich kvalitní jazykovou vybavenost před vysláním. Provedly jsme rozhovor s těmi, kteří před vysláním prošli jazykovými kurzy na CJV UO. Potvrzují fakt, že i dokonalá znalost angličtiny v tamějších podmínkách nestačí, a mohou být inspirací pro ty, kteří se na plnění náročných úkolů v misích na africkém kontinentu teprve chystají. Dále uvádíme statistická data týkající se počtu příslušníků AČR hovořící francouzsky a tipy, jak si úroveň francouzštiny udržet i po ukončení kurzu.

Abstract:

There are many reasons to start learning French. With the involvement of our professionals in missions in Mali, it has also become desirable to improve their language skills before their departure. We interviewed those who attended the language courses at the Language Centre of the University of Defence. They confirm that the knowledge of English is not always sufficient. This interview can be inspiring for those who are going to fulfil their duties in the missions in the African continent. We also present statistical data related to the number of French-speaking Czech soldiers and some tips how to maintain the level of French after completing a course.

Klíčová slova:

vzdělávání v oblasti obrany, jazyková příprava, francouzský jazyk, zahraniční mise.

Key words:

Military Education, Language Training, French Language, Missions Abroad.

Nároky na jazykovou vybavenost českých profesionálů v naší armádě vzrůstají, stejně tak každoročně narůstá počet těch, kteří se učí francouzsky. V rámci koncepce jazykové politiky Evropské unie existují tendence, aby každý občan Evropy byl schopen dorozumět se alespoň dvěma cizími jazyky. Naše vláda dostala už před vstupem České republiky do Evropské unie od Mezinárodní frankofonní organizace 577 000 eur na to, aby zorganizovala kurzy francouzského jazyka pro úředníky pověřené přípravou předsednictví České republiky v Evropské unii. [1]

Francouzština, elegantní románský jazyk, tradičně označovaný jako jazyk diplomatů, je druhým pracovním jazykem EU a oficiálním jazykem NATO, OSN, UNESCO, Mezinárodního olympijského výboru, Červeného kříže a mnohých mezinárodních právních institucí. Je taktéž jazykem tří měst, v nichž sídlí evropské instituce: Štrasburku, Bruselu a Lucemburku. Tímto jazykem mluví více než 200 milionů lidí na pěti kontinentech. Francie je pátou největší obchodní mocností světa a proudí do ní třetí největší objem zahraničních investic a je tedy významným hospodářským partnerem. [2] Francouzsky se domluvíme nejen ve Francii, ale také v Belgii, Švýcarsku, Kanadě, Monaku a na Haiti. Úředním jazykem je dále v Lucembursku, Andoře, Francouzské Guyaně, Francouzské Polynésii a v mnoha rozvojových zemích v Africe. Patří tudíž mezi nejrozšířenější jazyky světa a i když je v dnešní době zastihována angličtinou (i přes snahu francouzské vlády podporovat šíření jazyka v zahraničí), její význam neupadá. Znalost francouzštiny usnadňuje studium dalších jazyků, nejen románských, ale také angličtiny, neboť více než polovina dnešní anglické slovní zásoby má francouzský a tedy latinský původ. Francouzština, následovaná španělštinou, je třetím nejpoužívanějším jazykem na internetu. [3] Francouzi jen s velkou nechtí vyklízejí místo na výsluní Evropy americké angličtině a vlivu americké kultury na svůj způsob života. I když mnoho z nich mluví obstojně anglicky, často předstírají, že nerozumějí. Chce-li člověk získat jejich náklonnost, být obchodně úspěšný, je třeba naučit se francouzsky. Znalostí tohoto krásného jazyka lze získat trumfy v profesionálním životě či dostat šanci uplatnit se mimo hranice České republiky.

V minulých letech jsme mohli zaznamenat elitní výcvik českých studentů Univerzity obrany ve Francouzské Guyaně, kteří si sáhli na dno svých sil v rámci kurzů přežití, pořádaných 3. plukem pěchoty cizinecké legie. [4] Od roku 2013 se Česká republika připojila k výcvikové misi Evropské unie *European Training Mission* v Republice Mali. Hlavním úkolem je poskytnutí pomoci při výcviku tamější armády s cílem zachovat suverenitu a územní celistvost země. Mise EU v jihozápadní části Mali je nebojová, cvičí vojáky pod kontrolou legitimní malijské vlády. [5]

V souvislosti se zapojením našich vojáků do misí v Mali vznikl rovněž požadavek na jejich kvalitní jazykovou vybavenost a mnozí z vojáků tak před vysláním do mise využili možnosti studovat v intenzivních jazykových kurzech pořádaných Univerzitou obrany a vzhledem k požadované výstupní znalosti absolvovat dva či pět měsíců výuky s dotací třiceti hodin týdně. První kandidáti stáli před nelehkou situací osvojit si základy francouzského jazyka tak, aby nejen úspěšně zvládli závěrečnou zkoušku STANAG 6001, ale aby současně jejich nově nabyté znalosti odpovídaly vojenským účelům. Bylo také žádoucí připravit se na každodenní kontakt s domorodými obyvateli, jejichž znalost francouzštiny se od té tradičně vyučované mnohdy podstatně liší.

Kromě již osvědčených metod byl v rezortních kurzech poprvé, díky navázání spolupráce učitelů francouzštiny s Mezinárodní organizací frankofonie (OIF), poskytnut

doplňkový materiál vytvořený přímo „na míru“ pro vojenské profesionály působící ve frankofonních oblastech afrického kontinentu v rámci projektu pro armádu. Tento záměr byl vyvolán neustále se zvyšující účastí afrických zemí v mírových operacích OSN a Africkou unií. Díky této iniciativě se podařilo vyřešit problém, jak skloubit náročnou profesní přípravu v rámci afrického kontextu.

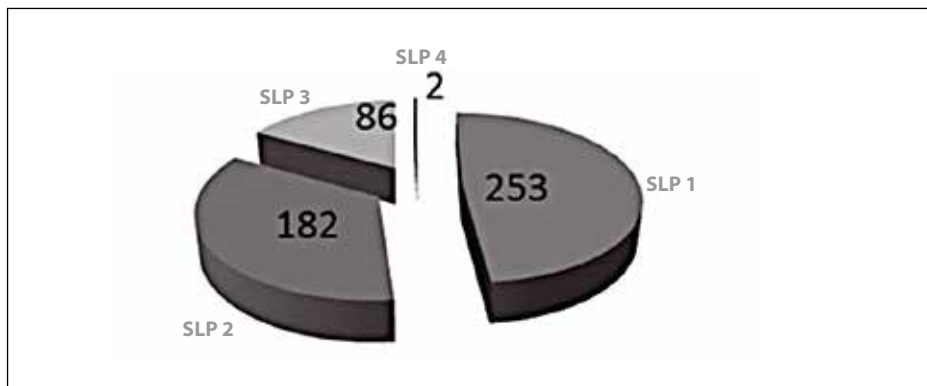
Skutečnost, že znalost francouzského jazyka je pro naše vojáky velkou výhodou, potvrzuje i zpětná vazba těch, kteří v současné době plní v Mali své úkoly, či se již z mise nedávno vrátili. Na základě jejich zkušeností je možné potvrdit, že ačkoli je mezi vojáky nejužívanějším jazykem angličtina, Mali je země, kde více uplatní francouzštinu. V této zemi je totiž francouzština úředním jazykem a někteří vojáci tam mluví pouze francouzsky. Znalost francouzštiny tedy velkou měrou přispívá k usnadnění komunikace a ovládat tento jazyk je v mnoha ohledech velká výhoda. Během mise naši profesionálové přicházejí často do styku s místním obyvatelstvem a znalost francouzského jazyka je tak neocenitelná. Domorodé obyvatelstvo mluví také místním jazykem „bambara“ (*bambarštinou*). Naším vojákům se podařilo naučit pár základních frází, které je možno použít na „prolomení ledů“, v ostatních případech s místními vždy mluví francouzsky.

K 7. 1. 2015 hovořilo v české armádě francouzsky celkem 523 příslušníků ozbrojených sil, z toho 253 na úrovni SLP 1, 182 na úrovni SLP 2, 86 na úrovni SLP 3 a 2 na úrovni SLP 4, viz graf č. 1. Počet zájemců o studium francouzštiny neustále stoupá, viz graf č. 2 a 3. V roce 2014 absolvovalo kurzy s 82 procentní úspěšností celkem 62 kandidátů, což je téměř pětkrát více než v předchozích letech, graf č. 4.

Procento úspěšnosti kandidátů při závěrečných zkouškách z francouzštiny bývalo tradičně vždy velmi vysoké. Ve srovnání s angličtinou jsou počty studentů v kurzech stejně jako učitelů skromnější, ale to není nijak na závadu. Možná i díky tomu zde vládne srdečná a přátelská atmosféra.

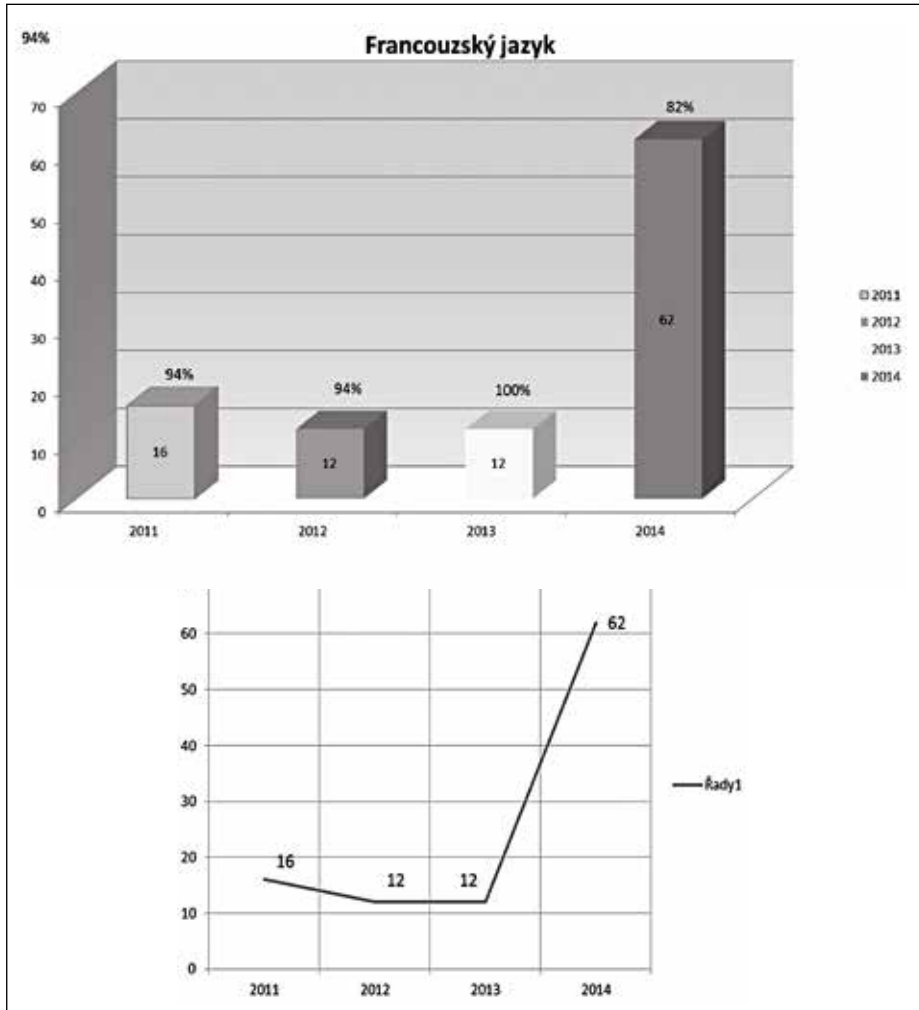
Po absolvování intenzivního či kombinovaného kurzu francouzského jazyka na Univerzitě obrany, návratu ze zahraniční mise ve frankofonním prostředí, působení v Bruselu či jinde ve strukturách NATO záleží vždy na posluchačích samotných, jak s nabytými jazykovými znalostmi dále naloží. Před více než pěti lety existovaly

Graf č. 1: Celkový počet příslušníků AČR hovořící francouzsky k 7. 1. 2015

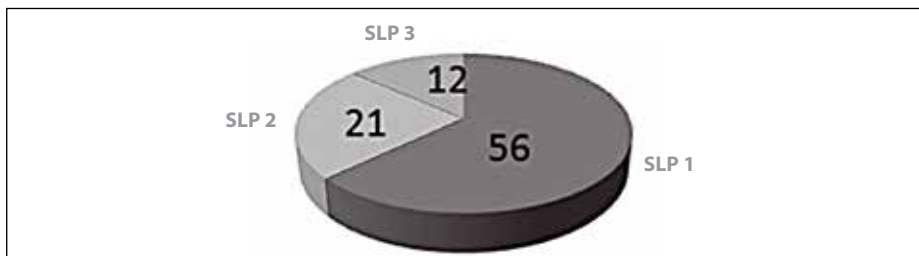
Zdroj: *Statistická ročenka 2014* [6]

Graf č. 2 a 3: Nárůst počtu posluchačů v roce 2014.

Zdroj: Statistické údaje zaznamenané studijním oddělením CJV k 31. 12. 2014.

Graf č. 4: přehled dosažených úrovní za poslední 4 roky

Zdroj: Statistické údaje zaznamenané studijním oddělením CJV k 31. 12. 2014.

stejně jako na oddělení angličtiny tzv. „udržovací“ zdokonalovací kurzy, ve kterých si posluchači mohli své pozapomenuté znalosti oživit. Možná by jejich obnovení v případě zájmu stálo znovu za úvahu. Vedle již obvyklých tradičních způsobů udržování a rozvíjení úrovně cizího jazyka, kde má své nezpochybnitelné místo četba, poslech rádia, konverzace s rodilými mluvčími, gramatická cvičení nejrůznějších podob aj., nelze v dnešní době opomenout všudypřítomný internet. Existuje nevyčísitelné množství webových stránek zaměřujících se na zdokonalování úrovně francouzštiny. My však našim posluchačům pro jednodušší orientaci doporučujeme především webové stránky francouzské televizní stanice TV5Monde, které nabízejí pestrý zdroj nejrůznějších aktivit, ze kterých si vyberou studenti všech úrovní. Začátečníci využijí například výukový program s názvem *Première classe* (První třída), ve kterém najdou videa či zábavné krátkometrážní snímky, doprovázené aktivitami zaměřenými na poslech, slovní zásobu, gramatiku, fonetiku či kulturní znalosti. Pokročilejším studentům pak vřele doporučujeme program s názvem *7 Jours sur la planète* (7 dní na planetě), jenž obsahuje výběr reportáží ze stejnojmenného televizního pořadu, ke kterým byla opět speciálně zpracována cvičení vedoucí k lepšímu porozumění a rozvinutí nejrůznějších jazykových kompetencí.

Dnes jsme svědky nárůstu poptávky po znalosti francouzštiny ve vojenském prostředí, vyplývajícího ze zvyšující se účasti afrických zemí v mírových operacích. To vyvolává řadu výzev jak pro učitele, tak i pro motivaci posluchačů: zvládnout jazyk tak, aby jako vzdělávací nástroj pomáhal k rozvoji další vojenské kariéry příslušníků české armády.

Mapa č. 1: Republika Mali

Poznámky k textu a použitá literatura:

- [1] Francouzský institut. *Francouzština pro státní správu*. Ifp.cz [on-line]. [cit. 2015-07-02]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Les-fonctionnaires-tcheques>.
- [2] Ministère des Affaires étrangères et du Développement international. Les actions pour la promotion du français dans le monde. *Diplomatie.gouv.fr* [on-line]. [cit. 2015-07-02]. Dostupné z: <http://www.diplomatie.gouv.fr/politique-etrangere-de-la-france/francophonie-et-langue-francaise/les-actions-pour-la-promotion-du-article/10-bonnes-raisons-d-apprendre-le>.
- [3] Ministère des Affaires étrangères et du Développement international. Les actions pour la promotion du français dans le monde. *Diplomatie.gouv.fr* [on-line]. [cit. 2015-07-02]. Dostupné z: <http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/politique-etrangere-de-la-france/francophonie-et-langue-francaise/les-actions-pour-la-promotion-du-article/10-bonnes-raisons-d-apprendre-le>.
- [4] DUBOVÁ, Zdeňka. Čtveřice studentů UO si sáhla na dno vlastních sil. *Listy Univerzity obrany* [on-line]. 2012, roč. 8, č. 4 [cit. 2015-07-02]. Dostupné z: <http://www.unob.cz/univerzita/Documents/luo/8/4.pdf>.
- [5] Ministerstvo obrany. Aktuální mise. *Army.cz* [on-line]. © 2004-2014 [cit. 2015-07-02]. Dostupné z: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/mali/mali---eu-tm-81184/>.
- [6] Kolektiv oddělení personálních statistik – Náčelník Odboru personálních informací AP AČR plukovník Ing. Zdeněk BEDNÁŘ. *Statistická ročenka 2014*. Odbor personálních informací Agentury personalistiky AČR. Praha, červen 2015.